

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego jest zgodny z treściami podstawy programowej dla przedmiotu język polski dla szkoły podstawowej.

I etap

Zakres treści:

Uczeń:

1) określa:

a) tematykę oraz problematykę utworu;

b) nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi);

2) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze,

3) wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami,

4) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach,

5) określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, motta, puenty,

6) rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego,

7) rozróżnia gatunki epiki, takie jak : powieść, opowiadanie, dziennik, pamiętnik, mit, przypowieść, baśń, bajka,

8) określa cechy powieści: obyczajowej, współczesnej, młodzieżowej,

9) analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne: obraz, plakat, grafika, fotografia, film,

10) rozróżnia typy tekstów: informacyjny, publicystyczny, ikoniczny, reklamowy,

11) odróżnia informacje o faktach od opinii,

12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy,

13) wskazuje związek treści utworu z tekstem graficznym,

14) wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych,

15) charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów,

16) rozpoznaje metaforę (ożywienie, uosobienie), porównanie, epitet, wyraz

dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, aluzję literacką, paralelizm i określa ich funkcje,

17) wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren,

18) wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe,

19) omawia budowę wiersza, rozróżnia wiersz sylabiczny, wolny i biały,

20) rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach,

21) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje neologizmy, eufemizmy i objaśnia ich rolę w utworach literackich,

22) wskazuje i rozróżnia środki perswazji oraz manipulacji, rozumie ich funkcje w reklamie i w innych tekstach,

23) używa środków językowych charakterystycznych dla perswazji, tworząc własny tekst,

24) formułuje tezę oraz hipotezę, dobiera argumenty, układa kontrargumenty, uzasadnia swoje stanowisko,

25) wykorzystuje wiedzę o języku:

a) rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące,

b) rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe,

c) buduje wskazane w punktach 26 a) oraz 26 b) wypowiedzenia i je przekształca,

- d) rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy,
- e) wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników,
- f) rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy,
- g) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy i określa ich funkcje w wypowiedzi,
- h) stopniuje przymiotniki i przysłówki,
- i) oddziela temat fleksyjny od końcówki; wskazuje oboczności,
- j) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- k) odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika
- (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”),
- l) rozumie znaczenie oraz funkcje czasowników osobowych i nieosobowych,
- ł) rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście,
- m) poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym,
- n) stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi,
- o) wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby;
- p) rozpoznaje rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne,
- r) dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant, określa funkcje formantów, w tym tworzy zdrobnienia i zgrubienia,
- 26) Tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych,
 - a) opowiadanie,
 - b) ogłoszenie,
 - c) dedykacja,
 - d) przemówienie,
 - e) pamiętnik,
 - f) dziennik,
 - g) charakterystyka postaci,
- 27) zna zasady budowania akapitów i stosuje je, tworząc wypowiedź pisemną,
- 28) stosuje środki językowe wzbogacające styl wypowiedzi, rozpoznaje je i nazywa, np.: porównania, funkcjonalne powtórzenia, wyolbrzymienia,
- 29) zna i stosuje reguły ortografii oraz interpunkcji,
- 30) korzysta ze słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, synonimów, frazeologicznego, encyklopedii oraz wyszukuje informacje w Internecie,

Wykaz literatury:

- a) Antoine de Saint Exupery, *Mały Księżę*.
- b) John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*.
- c) Mitologia grecka
- d) Aleksander Fredro *"Zemsta"*